

TEREGTWIJZING

VAN

C. L. BLUME'S NAAMS-VERWARRING

VAN

PINUS MERKUSII.

In 1843 beschreef ik eene nieuwe soort van *Pinus*, door Dr. JUNGHUHN op Sumatra ontdekt en aan mij uit zijne verzamelingen ten geschenke gezonden door den toenmaligen Gouverneur-Generaal Mr. P. MERKUS. Naar dien edelen Voorstander der wetenschappen werd deze plantsoort door mij genoemd, nadat ik mij door een zorgvuldig onderzoek had verzekerd, dat zij nimmer te voren was beschreven geworden. Tot zoodanige voorzorg had ik mij nu bovenal verplicht geacht, omdat de Hr. C. L. BLUME steeds gewoon was geweest de namen door andere botanisten, vooral door REINWARDT, KORTHALS en anderen, aan Indische planten gegeven, te veranderen en deze alzoo in de schaduw te stellen. Hoe veel te meer moest men nu op zijne hoede zijn, nu eene plant naar den Gouv. Generaal MERKUS zou genoemd worden.

Mijne voorzorg is niet onnut geweest. In het derde deel der *Rumphia* (210) zien wij deze plantsoort als synonym door hem gebragt tot *Pinus Finlaysoniana* van WALLICH's catalogus n°. 6062. en de naam van een man, die zoo oneindig veel voor de wetenschap gedaan heeft, — de naam van MERKUS — wordt door den Heer C. L. BLUME op eene geheel willekeurige wijze weggeveegd.

Ik protesteer tegen die willekeur, die de Heer C. L. BLUME zich aanmatigt, en waardoor tallooze naamsverwisselingen en verwarringen in dat zoo even genoemd *groot*e werk voorkomen, door welke de Hr. C. L. BLUME voortgaat de wetenschap, als willens en wetens, te bederven.

WALLICH heeft slechts een catalogus met corresponderende nummers gegeven (*A numerical List of specimens of dried plants, in the East-India Company's-Museum, collected under the Superintendence of Doctor WALLICH, of the Company's botanic Garden at Calcutta 1828.*) Die catalogus bevat ruim 8000 nummers, geeft generische en soorts-namen en de synonymen van verschillende herbariën, de localiteiten, de namen der ontdekkers, maar geene beschrijvingen. Hij werd naar WALLICH's MSS. op steen gebragt en is geschonken aan enkele personen of Instellingen, aan welke de liberaliteit van *The Court of Directors* der Compagnie doubletten der Wallichsche verzamelingen heeft aangeboden. In den handel is die catalogus niet, en hij is zeer zeldzaam. Wie nu in de gelegenheid is om in

de Wallich'sche herbarien vergelijkingen te maken, zal gaarne aan den man die zoo veel verdiensten heeft als WALLICH, de hulde brengen om aan planten welke hij wil uitgeven, de namen te geven, die WALLICH aan gelijke gewassen van zijne herbarien gaf en die ook met zijnen catalogus corresponderen. Maar hoe weinigen zijn daartoe in de gelegenheid. Om iedere planten-familie welke men bewerkt, kan men toch niet naar Londen gaan, en dit zou intusschen noodig wezen, als die Catalogus, die wel namen maar geene beschrijvingen bevat, een verpligtend rigtsnoer was. Waar zou het met de wetenschap heen, indien elk reiziger of verzamelaar na zijne terugkomst een catalogus schreef met nummers om namen aan zijne planten te geven, maar waarvan de beschrijvingen, nog zelfs twintig jaren later, niet zullen worden geleverd.

Catalogi zonder diagnostische beschrijvingen zijn dan ook voor de wetenschap van geen gezag. Teregt zegt DE CANDOLLE: » *Une plante n'est pas censée connue lorsqu'on l'a seulement désignée par un nom ; mais il faut encore que ce nom soit accompagné du moins d'une phrase caractéristique suffisante pour la faire reconnaître ; ainsi, par exemple, on n'est pas obligé d'admettre des noms qui ne se trouvent que dans un simple catalogue de jardin ; mais lorsqu'on les connoît d'une manière certaine et qu'ils sont conformes aux règles, il vaut mieux les admettre que d'en créer de nouveaux.* ».

Nu zal niemand beweren dat *P. Finlaysoniana* als zeker bekend was, terwijl WALLICH die plant eigenlijk slechts in MSS. gegeven, maar niet gepubliceerd, veel minder diagnostisch beschreven had.

Ik herhaal het, de benoeming door WALLICH was voor niemand verbindend. Zijne plant heb ik niet gezien. De Heer C. L. BLUME geeft wel van die soort eene uitvoerige beschrijving, maar in het dusgenaamd »Rijks"-Herbarium was zij, toen ik haar vroeg in-tegenwoordigheid van den Assistent-Hortulanus van Buitenzorg, niet aanwezig.

Maar, wat meer is, ook in de Wallichsche verzameling der Linnacaansche Societeit (en waar ter wereld zou men dan toch anders gehouden zijn te gaan zoeken en vergelijken?) is *P. Finlaysoniana* almede niet, en daar bevinden zich toch de typische specimina van de geheele verzameling van WALLICH. Er liggen dáár slechts enkele blaadjes met de originele etiquette en een bijschrift, waaruit blijkt dat het specimen was uitgeleend aan den beroemden LAMBERT, door wien het zou worden teruggegeven, doch onder wiens verzamelingen het vermengd, na zijn dood, met deze verkocht moet zijn. Ik ben niet gewoon of de brieven mij door mijne geleerde vrienden geschreven te publiceren, of te laten drukken wat ik in particuliere gesprekken met mijne vrienden behandel en niet behandel, zoo als de Heer Directeur van het »Rijks"-Herbarium gewoon is te doen (*). Maar ik zal hem gaarne, ter zijner over-

(*) *Rumphia* III. 1847. p. 219 in de noot over *Dacrydium elatum*.

tuiging, inzage geven van de bewijzen waarop het bovenstaande steunt.

Naar zulke, in de lucht zwevende en misschien alleen bij toeval op te vangen specimina zou men nu planten moeten determineren? *Risum teneatis Amici!*

De beroemde Weener Hoogleraar ENDLICHER, die een der grootste herbariën welke bestaan, heeft kunnen raadplegen, noemde nog in 1847 (dus bijna twintig jaren na WALLICH's Catalogus) dien *P. Finlaysoniana* van WALLICH's *Cat.* eene »*species penitus dubia*» (*Consp. Conifer.* p. 185).

Uit het aangevoerde blijkt dat de naam van *P. Finlaysoniana* niet kan komen in de plaats van den naam *P. Merkusii*, en dat derhalve die laatste benaming moet blijven.

Dat toch nu de Hr. C. L. BLUME eenmaal ophoude willekeurig verwarringen in de wetenschap te brengen, waarvan vooral zijne *Rumphia* wemelt. Hij leze toch eens DE CANDOLLE's *Théorie élémentaire de la botanique* en vooral de *Philosophia botanica* van LINNAEUS, waarin de beginselen en wetten der wetenschap zijn voorgedragen, die elk Kruidkundige gewoon is te volgen.

W. H. DE VRIESE.

Leiden 11 Mei 1850.

